

REGULAMIN IPO 1

PRACA WĘCHOWA:

Ślad własny, co najmniej 300 kroków, 3 odcinki proste, 2 załamania pod kątem około 90°, 2 przedmioty należące do przewodnika, ślad leżący, co najmniej 20 minut, czas pracy 15 minut.

wypracowanie ścieżki śladu	80 pkt.
przedmioty (10 + 10)	20 pkt.
Razem	100 pkt.

Ustalenia ogólne

Sędzia lub osoba odpowiedzialna za układanie śladów ustalają przebieg śladu stosownie do warunków terenowych. Ślady muszą być układane różnorodnie. Nie może się zdarzyć, aby na każdym śladzie poszczególne załamania i przedmioty były na tych samych odległościach, w tych samych odstępach. Podstawa śladu musi być zaznaczona tabliczką (chorągiewką), która koniecznie musi być wbita w ziemię z lewej strony, obok podstawy śladu.

Kolejność startu wynika z losowania przeprowadzonego przez sędziego. Przewodnik (tutaj układający ślad) musi przed ułożeniem śladu pokazać przedmioty sędziemu lub osobie odpowiedzialnej. Wolno używać tylko przedmiotów nasączonych (30 minut) własnym zapachem. Przewodnik (tutaj układający ślad) stoi krótko na podstawie śladu i idzie dalej normalnym krokiem we wskazanym kierunku. Załamania tworzy się idąc normalnym krokiem, pierwszy przedmiot kładzie się, po co najmniej 100 krokach na 1 lub 2 prostej, drugi przedmiot na końcu śladu. Przedmioty muszą być położone w trakcie marszu. Po położeniu ostatniego przedmiotu układający idzie jeszcze kilka kroków w tym samym kierunku. Na śladzie muszą być ułożone różnorodne przedmioty (np. ze skóry, tekstylne, z drewna). Przedmiot musi mieć długość około 10 cm, szerokość 2-3 cm, grubość około 0,5 - 1 cm i nie może się istotnie różnić kolorem od podłoża. Pies nie może widzieć układania śladu.

Podczas pracy psa, sędzia i towarzyszące mu osoby nie mogą się znaleźć w obrębie, na którym pies ma prawo szukać.

a) Komenda do: „szukania”

Wydanie komendy do szukania dozwolone jest na początku śladu i na rozpoczęcie dalszego szukania po znalezieniu pierwszego przedmiotu.

b) Wykonanie:

Przewodnik przygotowuje swojego psa do pracy na śladzie. Linka o długości 10 m może być prowadzona nad grzbietem, z boku lub między przednimi i/lub tylnymi kończynami. Może być zapięta bezpośrednio do obroży łańcuszka bez zaciskania lub zapięcia na szelkach (dopuszczalne są szelki piersiowe lub Böttgera, bez dodatkowych rzemieni).

Po wywołaniu przewodnik melduje się (w pozycji wyjściowej) i zgłasza, czy jego pies przedmioty podnosi czy zaznacza. Przed nawęszaniem podstawy śladu, w jego trakcie i w czasie całej pracy na śladzie należy zrezygnować z jakiegokolwiek dopingu.

Na polecenie sędziego doprowadza się psa spokojnie i wolno do podstawy śladu i rozpoczyna nawęszanie przez psa. Pies musi nawęszyc spokojnie, intensywnie, z „niskim nosem”. Następnie pies musi podążać śladem z „niskim nosem”, w równym tempie. Przewodnik idzie za psem w odległości 10 m na końcu linki. Pies może węszyć bez linki i wtedy należy również utrzymać odległość 10 m. Linka może, jeżeli przewodnik nie wypuścił jej z ręki zwisać. Pies musi wypracować załamania pewnie. Po załamaniu pies powinien szukać dalej w tym samym tempie. Jeżeli pies znalazł przedmiot, musi go bez wpływu przewodnika podnieść lub przekonywująco wskazać. Po podniesieniu pies może stać, usiąść lub przyjść do przewodnika. Błędem jest pójście dalej z przedmiotem lub położenie się. Wskazać przedmioty może pies stojąc siedząc lub leżąc (również przemiennie). Jeżeli pies wskazał lub podniósł przedmiot, przewodnik kładzie linkę i udaje się do swojego psa. Poprzez podniesienie przedmiotu ręką do góry pokazuje, że pies go znalazł. Następnie podnosi linkę i rozpoczyna z psem dalszą pracę na śladzie. Po zakończeniu pracy na śladzie należy pokazać sędziemu znalezione przedmioty.

c) Ocena:

Jeżeli pies wypracuje ślad intensywnie, równomiernie, przekonywująco, pokazując przy tym pozytywne zachowanie, tempo pracy nie jest kryterium oceny. Sprawdzanie podłoża obok ścieżki śladu bez jej opuszczania nie jest błędem. Markowanie pracy, „wysoki nos”, wypróżnianie się, krążenie na załamaniach, przedłużające się mitrężenie, pomoc poprzez linkę lub słownie na ścieżce śladu lub przy przedmiotach, błędne zaznaczenie przedmiotu, nie zaznaczenie przedmiotu, obniżają ocenę. Jeżeli przewodnik podążając za psem opuści ścieżkę śladu na odległość większą niż długość linki (niezależnie od kierunku), praca na śladzie zostaje przerwana. Jeżeli pies opuszcza ślad i jest zatrzymywany przez przewodnika, sędzia poleca iść za psem. Jeżeli przewodnik nie stosuje się do tego polecenia, sędzia przerywa pracę. Sędzia przerywa też pracę, jeżeli po 15 minutach od startu pies nie osiągnął końca. Ocenie podlega praca do jej przerwania.

Błędem jest, jeżeli pies wskaże przedmiot w dwojaki sposób, tj. poprzez „podnoszenie” i „wskazanie”. W ocenie uwzględnia się tylko przedmioty zaznaczone zgodnie ze zgłoszeniem. Błędy w zaznaczeniu przedmiotu wpływają na ocenę pracy na danej prostej.

Za nie znalezione przedmioty nie przyznaje się żadnych punktów. Rozdział punktów do oceny pracy na danej prostej musi odpowiadać jej długości i stopniowi trudności. Sędziowanie pracy na poszczególnych prostych następuje według ocen i punktów. Jeżeli pies przestaje szukać (dłuższe mitrężenie w tym samym miejscu bez szukania), praca może być przerwana nawet, jeżeli pies znajduje się na ścieżce śladu.

POSŁUSZEŃSTWO:

Postanowienia ogólne

Sędzia daje polecenie rozpoczęcia ćwiczenia. Dalsze ćwiczenie, jak zmiany kierunku, zatrzymanie, zmiany tempa dokonywane są przez przewodnika bez polecenia.

Komendy wskazane są w regulaminie. Komendami są normalnie wypowiedziane pojedyncze słowa. Mogą one być wydawane w każdym języku, jednakże muszą być takie same dla tej samej czynności. Jeżeli pies nie wykonuje ćwiczeń po trzykrotnej komendzie, ćwiczenie zostaje przerwane bez przyznania oceny. Podczas przywoływania

psa, oprócz komendy może być użyte imię psa. Jednakże użycie imienia psa przy jakiegokolwiek innej komendzie należy traktować jako komendę podwójną.

W postawie wyjściowej pies siedzi blisko przewodnika po jego lewej stronie, tak, że jego łopatką jest na wysokości kolan przewodnika i skierowany jest w tą samą stronę, co przewodnik. Każde ćwiczenie zaczyna się i kończy postawą wyjściową. Przyjęcie postawy wyjściowej na początku ćwiczenia dopuszczalne jest tylko jeden raz. Dopuszczalne jest również krótkie pochwalenie psa po zakończeniu ćwiczenia i tylko w postawie wyjściowej. Po takim pochwaleniu przewodnik musi przyjąć nową postawę wyjściową. W każdym razie między pochwałą a rozpoczęciem nowego ćwiczenia musi być zachowany wyraźny odstęp czasu (około 3 sekund). Po przyjęciu postawy wyjściowej przeprowadza się ćwiczenie.

Przewodnik musi przejść, co najmniej 10, maksymalnie 15 kroków, zanim poda komendę do wykonania ćwiczenia przez psa. Pomiedzy częściami ćwiczenia takimi, jak siad przed przewodnikiem i zakończeniem ćwiczenia, podejście do siedzącego, stojącego lub leżącego psa, należy przed wydaniem następczej komendy zachować przerwę około 3 sekund. Przewodnik może podejść do psa od przodu lub obchodząc go na około od tyłu.

Pies powinien iść przy nodze bez smyczy również między ćwiczeniami. Także idąc po kozyłek do aportowania należy zabrać ze sobą psa. Zachęcanie psa w tym przypadku i zabawa nie są dozwolone.

Przewodnik musi wykonywać w tył zwrot przez lewe ramię. Przy zwrocie w tył pies może obejść przewodnika (wokół) lub cofnąć się znalazłszy się przed nim. Wykonanie tego ćwiczenia musi być takie same w czasie całego egzaminu.

Gdy pies usiadł przed przewodnikiem, podejście do nogi może być wykonane jak wyżej poprzez obejście przewodnika lub obrócenie przed nim i jednoczesne cofnięcie do znalezienia się w postawie wyjściowej.

Płotek do przeskakiwania jest na całej wysokości (1m) sztywny i ma szerokość 150 cm. Przeszkoda ukośna składa się z dwóch połączonych ze sobą na górze części (płyt) o szerokości 150 cm i długości 191 cm. Ustawia się ją tak, że po rozsunięciu szczyt osiąga wysokość 180 cm. Cała jej powierzchnia musi być wykonana z materiału nie śliskiego. Na obu jej ścianach w górnej połowie należy umieścić listwy pomagające we wspinaniu o przekroju 24/48 mm. Na egzaminie wszystkie psy muszą przeskakiwać przez te same przeszkody.

Przedmiotem do przynoszenia jest tylko kozyłek drewniany (waga 650g). Organizator przygotowuje jeden koczyłek, który musi być wykorzystany przez wszystkich uczestników. Nie wolno przed rzuceniem dać koczyłek psu do pyska.

Jeżeli przewodnik zapomniał wykonać ćwiczenia, zostaje on wezwany przez sędziego, bez obniżania oceny, do wykonania brakującego ćwiczenia.

1.	<u>Chodzenie przy nodze bez smyczy</u>	20 pkt
-----------	---	-------------------

a) Komenda do „chodzenie przy nodze”.

Wydanie komendy dozwolone jest na starcie i przy zmianie tempa.

b) Wykonanie:

Przewodnik udaje się do sędziego z psem idącym przy nodze bez smyczy, po zatrzymaniu poleca psu usiąść i przedstawia się. Następnie udaje się na miejsce początku ćwiczeń. Z postawy wyjściowej rusza z psem dając mu hasło do marszu przy nodze bez smyczy, a pies ma chętnie, uważnie i równo iść po jego lewej stronie tak, by jego łopatka znajdowała się stale na wysokości kolan przewodnika, a przy zatrzymaniu samodzielnie usiąść przy nodze nie obracając się.

Po rozpoczęciu marszu przewodnik idzie w linii prostej około 50 kroków bez zatrzymywania się, po zwrocie w tył idzie jeszcze następne 10 do 15 kroków, a później musi zademonstrować bieg i marsz bardzo wolny (każdy po minimum 10 kroków). Przejście z biegu w krok powolny musi nastąpić bez fazy przejściowej. Poszczególne z rodzajów marszu muszą istotnie różnić się między sobą. Następnie należy wykonać, idąc normalnym tempem, zwrot w prawo, w lewo i w tył. Zatrzymanie należy zademonstrować, co najmniej raz idąc normalnym tempem.

Podczas, gdy przewodnik idzie z psem na pierwszym odcinku należy oddać 2 strzały (kaliber 6 mm) w odstępie czasu 5 sekund z odległości co najmniej 15 kroków. Pies musi wykazać się niewrażliwością na strzał.

Na zakończenie ćwiczenia, na polecenie sędziego przewodnik ze swoim psem wchodzi w grupę złożoną, z co najmniej 4 osób. Musi on jedną z osób obejść z prawej i jedną z lewej strony i co najmniej raz zatrzymać się w grupie. Sędzia może zażądać powtórzenia przejścia. Na koniec przewodnik opuszcza grupę i w miejscu początku ćwiczenia przyjmuje pozycję wyjściową.

c) Ocena:

Wyprzedzanie, odsuwanie się na bok, zostawanie z tyłu, siadanie wolne lub z ociąganiem, dodatkowe komendy, pomoc fizyczna, brak uwagi psa we wszystkich rodzajach ruchu (tempach) i zwrotach, presja wywierana na psa, obniża ocenę.

2.	Siad w marszu	10 pkt
-----------	----------------------	-------------------

a) Komendy do: „marszu przy nodze”, „siadu”

b) Wykonanie:

Po przyjęciu postawy wyjściowej przewodnik zaczyna marsz w linii prostej z psem bez smyczy przy nodze. Po przejściu 10-15 kroków na komendę przewodnika pies musi natychmiast usiąść zwrócony w kierunku marszu, a przewodnik nie może się przy tym zatrzymać, zmienić rodzaju kroku lub się obejrzeć. Po dalszych 30 krokach przewodnik zatrzymuje się i natychmiast obraca do spokojnie siedzącego psa. Na polecenie sędziego idzie z powrotem do psa i staje po jego prawej stronie.

c) Ocena:

Błędy w przebiegu ćwiczenia, wolne siadanie, siedzenie niespokojne, bez koncentracji, obniżają ocenę. Jeżeli pies zamiast usiąść położy się lub zatrzyma stojąc odlicza się 5 punktów.

3.	Waruj w marszu i przywołanie do mnie	10 pkt
-----------	---	-------------------

a) Komendy: do „marszu przy nodze”, „warowania”, „przywołania do mnie”, „przyjęcia postawy wyjściowej”

b) Wykonanie:

Po przyjęciu postawy wyjściowej przewodnik rozpoczyna marsz w linii prostej z psem przy nodze bez smyczy. Po 10-15 krokach pies musi na komendę przywarować będąc skierowanym w kierunku marszu, a przewodnik nie może się przy tym zatrzymać, zmienić rodzaj kroku, lub się obejrzeć. Po dalszych 30 krokach przewodnik zatrzymuje się i natychmiast obraca do swojego spokojnie leżącego psa. Na polecenie sędziego przewodnik daje komendę „do mnie”, która może być połączona z imieniem psa. Pies musi chętnie, szybko przybiec w linii prostej do przewodnika i usiąść przed nim blisko i na wprost. Na następną komendę musi szybko i bezpośrednio znaleźć się przy lewej nodze przewodnika z łopatką na wysokości jego kolan.

4.	Aportowanie na płaskiej powierzchni	10 pkt
-----------	--	-------------------

a) Komendy do: „przyniesienia”, „oddania”, „przyjścia do nogi”

b) Wykonanie:

Stojąc w postawie wyjściowej przewodnik rzuca koziółek drewniany (o masie ok. 650 g) na odległość około 10 kroków. Komendę do przyniesienia wolno wydać dopiero, gdy koziółek leży już nieruchomo na ziemi. Pies siedzący spokojnie bez smyczy przy nodze musi na komendę szybko i bezpośrednio podbiec do koziółka, natychmiast go podnieść i szybko, jak najkrótszą drogą przynieść do przewodnika. Pies musi usiąść blisko i na wprost przewodnika i tak długo trzymać koziółek w pysku, aż przewodnik po odczekaniu około 3 sek. da komendę do oddania i go odbierze. Po oddaniu przez psa, koziółek musi być trzymany spokojnie w wyprostowanej w dół prawej ręce. Na następną komendę pies musi się znaleźć przy lewej nodze przewodnika, tak by jego łopatka była na wysokości kolan. W czasie całego ćwiczenia nie wolno przewodnikowi opuścić miejsca, z którego ćwiczenie rozpoczął.

c) Ocena:

Błędy w postawie wyjściowej, powolny bieg, błędy w podjęciu, wolny powrót, upuszczenie koziółka, bawienie się, gryzienie koziółka, stanie przez przewodnika w rozkroku, błędy w siadaniu przed przewodnikiem i zakończeniu ćwiczeń obniżają ocenę. Zbyt bliskie rzucanie i pomoc przewodnika bez opuszczenia miejsca stania również obniżają ocenę. Jeżeli przewodnik opuści miejsce, z którego zaczął ćwiczenie przed jego zakończeniem, ocenione ono będzie jako niedostateczne. Jeżeli pies nie przyniesie, należy przyznać 0 punktów.

5.	Aportowanie przez płótek (100 cm)	15 pkt
-----------	--	-------------------

a) Komendy: do „przeskoku”, „przyniesienia”, „oddania”, „przyjścia do nogi”

b) Wykonanie:

Przewodnik przyjmuje z psem postawę wyjściową, co najmniej 5 kroków przed płótkiem. Stojąc na wprost przed płótkiem (100 cm) rzuca koziółek (650 g) za niego. Komenda do skoku może być wydana dopiero, gdy koziółek nieruchomo leży na ziemi. Pies siedząc

bez smyczy spokojnie przy przewodniku musi na komendę swobodnie przeskoczyć przez płotek. Komenda do przyniesienia musi być wydana w czasie skoku. Po skoku musi on szybko najkrótszą drogą podbiec do koziołka, natychmiast go przynieść, bezzwłocznie przeskoczyć płotek z powrotem i przynieść go do przewodnika szybko najkrótszą drogą. Pies ma usiąść blisko na wprost przewodnika i tak długo trzymać koziołek w pysku, aż przewodnik po odczekaniu około 3 sek. po komendzie do oddania go odbierze. Po odebraniu koziołek musi być spokojnie trzymany w wyprostowanej w dół prawej ręce. Na następną komendę pies musi znaleźć się szybko i bezpośrednio przy lewej nodze przewodnika, tak by jego łopatka była na wysokości kolan przewodnika. Przewodnikowi nie wolno w czasie całego ćwiczenia opuścić miejsca, w którym ćwiczenie rozpoczął.

c) Ocena:

Błędy w postawie wyjściowej, powolny skok i bieg tam i z powrotem, błędy przy podjęciu, upuszczeniu koziołka, bawienie się, gryzienie koziołka, postawa przewodnika w rozkroku, błędy w siadaniu przed przewodnikiem i zakończeniu ćwiczenia obniżają ocenę. Za muśnięcie przeszkody przy skoku obniża ocenę do 1 pkt za każdym razem, za oparcie o przeszkodę przy przeskoku każdorazowo do 2 pkt.

Podział punktów za przynoszenie przez płotek:

skok tam	przyniesienie	skok z powrotem
5	5	5

Ocena częściowa jest możliwa tylko wtedy, gdy wykonane są, co najmniej 2 z 3 części ćwiczenia (skok tam, przyniesienie, skok z powrotem):

skoki i przyniesienie bezbłędne	15 pkt
skoki tam i z powrotem bezbłędne, aport nie przyniesiony	10 pkt
skok tam lub z powrotem nie wykonany, aport przyniesiony bezbłędnie	10 pkt

Jeżeli koziołek upadnie wyraźnie z boku lub jest dla psa źle widoczny, przewodnik może po spytaniu sędziego lub na polecenie sędziego, bez straty punktów powtórzyć rzut. Pies nie może przy tym przestać siedzieć. Ocenę odpowiednio obniża pomoc przewodnika, o ile nie zmieni on miejsca, w którym rozpoczął ćwiczenie. Jeżeli opuści on to miejsce przed zakończeniem, ćwiczenie ocenia się jako niedostateczne.

6. Aportowanie przez przeszkodę ukośną (180 cm) 15 pkt

a) Komendy: do „przeskoku”, „przyniesienia”, „oddania”, „przyjścia do nogi”.

b) Wykonanie:

Przewodnik ze swoim psem przyjmuje postawę wyjściową, co najmniej 5 kroków przed przeszkodą. Stojąc na wprost przed nią rzuca koziołek (650 g) za przeszkodę. Komenda do skoku może być wydana dopiero, gdy koziołek nieruchomo leży na ziemi. Pies siedzący spokojnie bez smyczy przy przewodniku po komendzie do skoku musi wspinając się pokonać przeszkodę, szybko, najkrótszą drogą podbiec do koziołka, natychmiast go podjąć. Komenda do przyniesienia musi być wydana w czasie pokonywania przeszkody. Po podjęciu aportu pies musi natychmiast pokonać przeszkodę z powrotem i przynieść

aport szybko najkrótszą drogą do przewodnika, usiąść blisko i na wprost niego i tak długo trzymać koziółek w pysku, aż przewodnik po odczekaniu około 3 sek. po komendzie do oddania odbierze aport. Po odebraniu koziółek musi być trzymany spokojnie w wyprostowanej w dół prawej ręce. Na następną komendę pies ma się szybko i bezpośrednio znaleźć przy lewej nodze przewodnika, tak by jego łopatka znajdowała się na wysokości kolan przewodnika. Przewodnikowi nie wolno w czasie całego ćwiczenia opuścić miejsca, z którego ćwiczenie rozpoczął.

c) Ocena:

Błędy w postawie wyjściowej, powolne pokonywanie przeszkody, wolny bieg tam i z powrotem, błędy w podjęciu aportu, upuszczenie koziółka, gryzienie go, bawienie się postawą przewodnika w rozkroku, błędy w siadaniu przed przewodnikiem i w zakończeniu ćwiczenia odpowiednio obniżają ocenę.

Podział punktów za przynoszenie aportu przez przeszkodę ukośną.

skok tam	przyniesienie	skok z powrotem
5	5	5

Ocena częściowa możliwa jest tylko wówczas gdy wykonane są 2 z 3 części ćwiczenia (skok tam, przyniesienie, skok z powrotem):

pokonanie przeszkody w obie strony, przyniesienie bezbłędne	15 pkt
pokonanie przeszkody tylko w jedną stronę, przyniesienie bezbłędne	10 pkt
pokonanie przeszkody w obie strony, aport nie przyniesiony	10 pkt

Jeżeli koziółek upadnie wyraźnie z boku lub jest dla psa źle widoczny, przewodnik może po pytaniu sędziego lub na polecenie sędziego powtórzyć rzut bez straty punktów. Pies nie może przy tym przestać siedzieć.

Ocenę odpowiednio obniża pomoc przewodnika, o ile nie opuścił on miejsca, z którego rozpoczął ćwiczenie. Jeżeli opuścił on to miejsce przed zakończeniem, ćwiczenie ocenia się jako niedostateczne.

7.	Wysyłanie naprzód z warowaniem	10 pkt
-----------	---------------------------------------	-------------------

a) Komendy: do „wybiegnięcia naprzód”, „warowania”, „siadu”

b) Wykonanie:

Z postawy wyjściowej idzie przewodnik z psem bez smyczy w linii prostej we wskazanym kierunku. Po 10 - 15 krokach przewodnik daje psu komendę do wybiegnięcia naprzód z jednoczesnym, jednorazowym uniesieniem ręki wskazując kierunek i zatrzymuje się. Po tym pies musi oddalić się w linii prostej we wskazanym kierunku bez ociągania w szybkim tempie na odległość co najmniej 30 kroków. Na polecenie sędziego przewodnik daje komendę do warowania, na którą pies musi się natychmiast położyć. Przewodnikowi wolno trzymać uniesioną rękę tak długo, aż pies się nie położy. Na polecenie sędziego

przewodnik udaje się do psa i staje po jego prawej stronie. Na kolejne polecenie sędziego po około 3 sek pies dostaje komendę by usiadł.

c) Ocena:

Błędy w wykonaniu, bieg przewodnika z i za psem, wolne wybieganie wyraźne odchylenie kierunku na bok, za mała odległość, położenie się z ociąganiem lub zbyt wczesne, niespokojne leżenie, przedwczesne wstanie w końcówce ćwiczenia - obniżają ocenę.

8.	Warowanie przy odwracaniu uwagi	10 pkt
-----------	--	-------------------

a) Komendy: do „warowania”, „siadu”

b) Wykonanie:

Gdy drugi pies ma zacząć ćwiczenia w części B, przewodnik odprowadza psa we wskazane miejsce i po przyjęciu postawy wyjściowej daje komendę do warowania. Po czym nie zostawiając przy psie smyczy lub jakiegokolwiek innego przedmiotu i bez oglądania się oddala się w obrębie terenu egzaminu na odległość co najmniej 30 kroków i stoi spokojnie w polu widzenia psa zwrócony do niego plecami. Pies musi leżeć spokojnie bez wpływu przewodnika podczas gdy drugi pies wykonuje ćwiczenia od 1 do 6. Przewodnik wraca na polecenie sędziego, staje po jego prawej stronie i na powtórne polecenie sędziego po około 3 sek wydaje komendę, by pies usiadł.

c) Ocena:

Ocenę obniżają: zachowanie przewodnika stanowiące ukrytą pomoc, niespokojne leżenie psa względnie za wczesne podniesienie się psa na zakończenie ćwiczenia. Ocenę częściową daje się, gdy pies wstanie lub usiadzie, ale pozostaje w miejscu zostawiania. Jeżeli pies oddali się na więcej niż 3 metry przed zakończeniem ćwiczenia nr 3 wykonywanego przez drugiego psa, należy ćwiczenie ocenić na 0 punktów. Jeżeli pies opuści miejsce zostawiania po zakończeniu ćwiczenia nr 3 daje się ocenę częściową. Jeżeli pies na zakończenie ćwiczenia ruszy w kierunku wracającego przewodnika odlicza się do 3 punktów.

PRÓBY OBROŃCZE:

Ustalenia ogólne

Na przeznaczonym do tego placu, wzdłuż dłuższych krawędzi ustawia się 6 kryjówek, po trzy na każdej stronie, naprzemiennie (patrz szkic). Niezbędne oznaczenia terenu muszą być dobrze widoczne dla przewodnika, sędziego i pozoranta.

Pozorant musi być wyposażony w ubranie ochronne, rękaw i miękką pałkę. Rękaw musi mieć krawędź umożliwiającą psu chwycenie. Wykonana z juty nakładka, nasuwana na rękaw musi mieć kolor naturalny. W czasie pilnowania, jeżeli pozorant będzie chciał widzieć psa, o ile to konieczne, może się za nim powoli obejrzeć. Nie wolno mu jednak przyjąć postawy grożącej i wykonać ruchu obronnego. Swoje ciało ma osłaniać rękawem.

Sposób w jaki przewodnik odbierze od pozoranta pałkę pozostawia się do jego uznania. (Patrz także część ogólna - ustalenia do pracy pozoranta).

Na egzaminach wszystkich stopni można korzystać tylko z jednego pozoranta, ale przy liczbie psów większej niż 6 na jeden stopień egzaminu, musi się użyć dwóch pozorantów. Dla wszystkich zdających na ten sam stopień musi korzystać się z tego samego pozoranta.

Psy, które nie są podporządkowane przewodnikowi, które w czasie ćwiczeń obrończych nie puszczają lub puszczają w wyniku czynnego działania przewodnika, chwycą za inną część ciała, niż przewidziany do tego rękaw, muszą być zdyskwalifikowane. Nie daje się też oceny „TSB”.

Jeżeli pies w czasie ćwiczeń obrończych odmówi lub daje się przepędzić, należy pracę w części „C” przerwać. Nie przyznaje się żadnej oceny (punktowej). Można jednak przyznać ocenę „TSB”. Komendę do „puszczenia” można wydać tylko raz.

Skalę ocen za „puszczenie” obrazuje poniższa tabela:

Puszczenie z ociąganiem	0,5-3,0
Pierwsza komenda dodatkowa, puszczenie natychmiastowe	3,0
Pierwsza komenda dodatkowa, puszczenie z ociąganiem	3,5 - 6,0
2 komenda dodatkowa, puszczenie natychmiast	6,0
2 komenda dodatkowa, puszczenie z ociąganiem	6,5-9,0
Nie puszczenie po 2 komendzie dodatkowej	dyskwalifikacja

1. Rewirowanie za pozorantem 5 pkt

a) Komendy: do „rewirowania”, „przyjścia” (komenda do przyjścia może być powiązana z imieniem psa).

b) Wykonanie:

Pozorant znajduje się w ostatniej kryjówce, niewidoczny dla psa. Przewodnik przyjmuje postawę wyjściową z psem bez smyczy między czwartą a piątą kryjówką, tak by obiegnięcie dwóch kryjówek było możliwe. Na polecenie sędziego rozpoczyna ćwiczenie w części „C”. Na krótką komendę do rewierowania i gest lewą lub prawą ręką, które mogą być powtórzone, musi się pies oddalić od przewodnika i wytrwale, uważnie obiec ciasno piątą kryjówkę. Jeżeli tego dokona, przewodnik woła go komendą do przyjścia do siebie i idąc wskazuje mu kryjówkę, w której jest pozorant z powtórzoną komendą rewierowania.

Przewodnik porusza się po nieoznaczonej linii przez środek placu, której podczas rewierowania nie wolno mu opuścić. Pies musi się stale znajdować przed przewodnikiem. Jeżeli pies dotarł do kryjówki z pozorantem, przewodnik musi się zatrzymać. Komendy słowne i optyczne nie są już wówczas dozwolone.

c) Ocena:

Ocenę obniżają niedokładności w sterowaniu psem, zahamowania w intensywnym, ciasnym i ważnym obiegnięciu kryjówki.

2. Osaczenie i oszczekanie 10 pkt

a) Komendy: do „przyjścia do nogi”, „przyjęcia postawy wyjściowej”

b) Wykonanie:

Pies musi pozoranta aktywnie, uważnie osaczyć i absorbująco oszczekać. Psu nie wolno skakać na pozoranta ani go chwycić. Po czasie oszczekiwania około 20 sek., przewodnik, na polecenie sędziego zbliża się do kryjówki na 5 kroków. Na następne polecenie sędziego woła swojego psa do nogi, do przyjęcia postawy wyjściowej.

c) Ocena:

Ocenę obniżają niedokładności w ciągłym absorbującym oszczekiwaniu i napierającym osaczeniu, aż do wydania komendy, bez rozpraszania się osobą sędziego i podejściem przewodnika. Za absorbujące oszczekiwanie przyznaje się 5 punktów. Jeżeli pies słabo oszczekuje, odejmuje się 2 punkty. Jeżeli pies nie oszczekuje, a aktywnie pilnuje pozoranta, odejmuje się 5 punktów. Przy zaczepianiu pozoranta jak np. uderzanie, wskakiwanie odejmuje się 2 pkt., a przy silnym ugryzieniu odejmuje się 9 punktów.

Jeżeli pies opuści pozoranta przed poleceniem sędziego dla przewodnika by opuścić już środkową linię, można wysłać psa do pozoranta powtórnie. Jeżeli wówczas pies pozostanie przy pozorancie można dalej kontynuować ćwiczenia w części „C”, ale osaczenie i oszczekiwanie musi być ocenione jako niedostateczne.

Jeżeli pies nie wróci do pozoranta lub oddali się powtórnie, ocenę w części „C” przerywa się. Jeżeli pies dobiegnie do dochodzącego przewodnika lub przyjdzie do nogi przewodnika przed odwołaniem, ocena jest również niedostateczna.

3. Zatrzymanie pozoranta w czasie ucieczki 20 pkt

a) Komendy: do „marszu przy nodze”, „warowania”, „puszczenia”

b) Wykonanie:

Na polecenie sędziego przewodnik nakazuje pozorantowi wyjście z kryjówki. Pozorant udaje się normalnym krokiem do zaznaczonego w terenie punktu początku ucieczki. Na polecenie sędziego przewodnik z psem bez smyczy idzie do zaznaczonego miejsca pozostawiania psa w pozycji leżącej do pilnowania przed próbą ucieczki. Odległość między psem a pozorantem wynosi 5 m. Po pozostawieniu pilnującego psa przewodnik udaje się do kryjówki, tak by mieć kontakt wzrokowy z psem, pozorantem i sędzią. Na znak sędziego pozorant podejmuje próbę ucieczki. Pies musi bez zwłoki, samodzielnie poprzez energiczne, silne uchwycenie istotnie zapobiec ucieczce (udaremnić ucieczkę). Wolno mu jednak zaatakować tylko rękaw pozoranta. Na znak sędziego pozorant zatrzymuje się i stoi spokojnie. Po zatrzymaniu pozoranta pies musi natychmiast puścić. Przewodnik może w tym czasie samodzielnie dać jedną komendę do puszczenia.

Jeżeli pies nie puści po pierwszej dozwolonej komendzie, przewodnik otrzymuje od sędziego polecenie do wydania dwóch następnych komend do puszczenia.

Jeżeli pies nie puści po trzeciej komendzie (jednej dozwolonej i dwóch dodatkowych), zostaje zdyskwalifikowany. W czasie wydania komendy do puszczenia przewodnik musi stać spokojnie, bez wpływania na zachowanie psa. Pies po puszczeniu musi zostać jak najbliżej pozoranta i uważnie go pilnować.

c) Ocena:

Niedokładności i ograniczenia w ważnych dla oceny psa kryteriach powodują stosowne obniżenie oceny: szybka, energiczna reakcja i pogoń z silnym uchwyceniem i rzeczywistym zatrzymaniem pozoranta w ucieczce, pełny i spokojny chwyt aż do puszczenia, uważne pilnowanie, jak najbliżej pozoranta. Jeżeli pies nie wystartuje lub w ciągu 20 kroków nie udaremni ucieczki przez chwycenie i zatrzymanie, przerywa się pracę w części „C”.

Jeżeli w czasie pilnowania pozoranta pies jest trochę nieuważny lub/i trochę natarczywy należy ocenić ćwiczenie o jeden stopień niżej. Jeżeli pies jest wyraźnie nieuważny lub/i wyraźnie natarczywy obniża się ocenę o dwa stopnie.

Jeżeli pies nie pilnuje pozoranta, ale przy nim zostaje, obniża się ocenę ćwiczenia o trzy stopnie. Jeżeli pies w czasie pilnowania opuści pozoranta lub przewodnik da komendę, by przy nim został, przerywa się pracę w części „C”.

4. Obrona po ataku pilnowanego pozoranta 35 pkt

a) Komendy: do „puszczenia”, „przyjścia do nogi”

b) Wykonanie:

Po okresie pilnowania około 5 sek., pozorant na znak sędziego podejmuje atak na psa. Pies musi bez wpływu przewodnika obronić się poprzez energiczne i silne chwycenie. Może on zaatakować tylko rękaw pozoranta. Jeżeli pies chwycił, zostaje dwukrotnie uderzony. Dozwolone są uderzenia tylko w grzbiet i okolice kłębku. Na polecenie sędziego pozorant zatrzymuje się i stoi spokojnie. Po zatrzymaniu pies musi natychmiast puścić. Przewodnik może w tym czasie dać samodzielnie jedną komendę do puszczenia.

Jeżeli pies nie puści po pierwszej dozwolonej komendzie, przewodnik otrzymuje od sędziego polecenie wydania dwóch następnych komend do puszczenia.

Jeżeli pies po tych komendach (jednej dozwolonej i dwóch dodatkowych) nie puści, zostaje zdyskwalifikowany. W czasie dawania komend do puszczenia przewodnik musi stać spokojnie, bez wpływania na zachowanie psa.

Po puszczeniu pies musi zostać jak najbliżej pozoranta i uważnie go pilnować. Na polecenie sędziego przewodnik udaje się jak najkrótszą drogą, normalnym krokiem do psa i daje mu komendę do przyjęcia postawy wyjściowej. Pałki w tym momencie nie odbiera się pozorantowi.

c) Ocena:

Niedokładności i ograniczenia w ważnych dla oceny psa kryteriach powodują obniżenie oceny: szybkie i energiczne chwycenie, pełny i spokojny chwyt aż do puszczenia, uważne pilnowanie po puszczeniu pozoranta, jak najbliżej niego.

Jeżeli w czasie pilnowania pies jest trochę nieuważny lub/i trochę natarczywy należy ocenić ćwiczenie o jeden stopień niżej. Jeżeli pies jest wyraźnie nieuważny lub/i wyraźnie

Jeżeli pies nie pilnuje pozoranta, ale przy nim pozostaje, ocenia się ćwiczenie o trzy stopnie niżej. Jeżeli pies podejdzie do zbliżającego się przewodnika ocena ćwiczenia jest niedostateczna. Jeżeli pies opuści pozoranta zanim sędzia da polecenie przewodnikowi do podejścia lub gdy przewodnik da komendę psu, by pozostał przy pozorancie, przerywa się ćwiczenie w części „C”.

CZĘŚĆ A - PRACA WĘCHOWA		
1.	Ślad własny przewodnika (300 kroków- 20 min)	100 pkt
CZĘŚĆ B - POSŁUSZEŃSTWO		
1.	Chodzenie przy nodze bez smyczy	20 pkt
2.	Siad w marszu	10 pkt
3.	Waruj w marszu i przywołanie do mnie	10 pkt
4.	Aportowanie na płaskim terenie	10 pkt
5.	Aportowanie przez płotek o wys. 1 m	15 pkt
6.	Aportowanie przez przeszkodę ukośną o wys. 1,8 m	15 pkt
7.	Wysyłanie naprzód z warowaniem	10 pkt
8.	Warowanie przy odwracaniu uwagi	10 pkt
Razem B		100 pkt
CZĘŚĆ C - PRÓBY OBRONCZE		
1.	Rewirowanie za pozorantem	5 pkt
2.	Osaczenie i oszczekanie	10 pkt
3.	Zatrzymanie pozoranta w czasie ucieczki	20 pkt
4.	Pilnowanie pozoranta i obrona po jego ataku	35 pkt
5.	Atak na psa z ruchu	30 pkt
Razem C		100 pkt
Łącznie A+B+C		300 pkt